

6-7 • 2009

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Kesä-heinäkuu

Kesäpäivä

Hilkka Nieminen

Kesän tuoksu kukkakedon yllä.
Taivaalla pienet poutapilvet soutaa.
Valkoista, sinistä - häikäisevää.

Perhonen lentoon käy,
sen määränpäänä lienee
tuo ruusupensas - kukkasia täynnä.
Niitylle käyn - huolet kauas heitän,
sen edessäni näen kauniina.
Nuo orvokit ja päivänkakkarat
ja lemmikkien taivaansini.

Silmille ilo - tuoksu ihanainen.
Sekoitus suuren luojan työtä.
Iloa kesän - suven ihanuutta.
Ja tunnen, onni on nyt lähelläni.

Väreilee kaiken yllä
kesän hellepäivä.
Hehkua valon, lämmön, kesän huumaa.
Leikkiä laineiden ja hiekkaa kuumaa.
Ei silloin kukaan muista mustaa yötä.

Kevään ylioppilaan haastattelu

Avustaja apuna arjessa

Matkapuhelin taipuu moneksi

Sisältö

Pääkirjoitus: Kuntoutumis- ja asumispalvelut tekevät tuloaan.....	3
Nuorten palstalla kevään ylioppilas Timo Närhi: Asenne kantaa pitkälle..	4
Lyyra äidille.....	6
Henkilökohtaisesta avusta subjektiivinen oikeus.....	8
Avustaja apuna arjessa.....	9
Kauniit äänet muistoissani.....	11
Vakituinen työpaikka oli lottovoitto.....	12
Työ, perhe ja harrastukset Oulussa.....	13
Runolassa asuu ja työskentelee myös kuurosokeita.....	15
Matkapuhelin taipuu moneksi....	16
Uusia kirjoja.....	18
NUD lakkasi olemasta - toiminta jatkuu.....	19
Viestintäkouluttaja vaihtui.....	20
Viisi kysymystä.....	21
Stina kommunikaatiopalveluista..	22
Runo: Kesäpäivä.....	24

Seuraava Tuntosarvi nro 8 ilmestyy 27.8. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 7.8.

Tiedotuksen kesälomat:

- Tiedottaja **Tuija Wetterstrand** on kesälomalla 6.7. - 1.8. Takaisin toimistolla maanantaina 3.8.
- Toimittaja **Raili Karisaari** on lomalla 6.7. - 8.8. Takaisin toimistolla maanantaina 10.8.
- Tiedotuksen kesätyöntekijä **Jaakko Evonen** on lomalla 27.7. - 1.8. Takaisin toimistolla maanantaina 3.8. Jaakko tekee Uutislehteä Railin loman aikana, kokoaa aineistoa Tuntosarvea varten sekä päivittää intraa ja www-sivuja. Uutislehti ei ilmesty viikoilla 29 - 31.

Hyvää kesää toivottaa tiedotus!

Kannen kuvassa tiedotuksen kesätyöntekijä **Jaakko Evonen** (vas.), toiminnanjohtaja **Kai Leinonen** ja IT-asiantuntija **Mariano Mineo** keskustelun henkilökunnan virkistytymispäivän retkellä Tallinnassa. Kuva on otettu Tallinnan vanhassa kaupungissa, taustalla siintävät ortodoksisen Aleksanteri Nevskin katedraalin kupolit. Kuva: **Tuija Wetterstrand**.

Kuntoutumis- ja asumispalvelut tekevät tuloaan

Tervehdys hyvät Tuntosarven lukijat! Takaisin palanneena työntekijänä olen saanut lämpimän vastaanoton. Työt on ollut hyvä aloittaa ja samalla nähdä, kuinka paljon viimeisten vuosien aikana on menty eteenpäin. Järjestömme on kasvanut ja työtehtävät ovat selkiytyneet.

Kuntoutumis- ja asumispalveluissa on meneillään organisaatiouudistus. Kaksi hyvin erilaista taloa, Kuurosokeiden Toimintakeskus ja Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus yhdistetään hallinnollisesti. Uusi organisaatio "Kuntoutumis- ja asumispalvelut" aloittaa vuoden 2010 alusta. Taustatueksi tulee kuntoutumis- ja asumispalveluiden ohjausryhmä.

Ensi vuoden alusta tämän uuden yksikön vetovastuu siirtyy minulle. Toiminta jatkuu edelleen kahdessa talossa. On tärkeä luoda yhteisiä käytäntöjä ja näkemystä kuntoutuksen kentälle, sekä turvata talous ja taata työrauha työntekijöille. Kuntoutumis- ja asumispalveluiden pitää tuottaa jatkossakin laadukkaita palveluita asiakkaillemme ja vastata rahoittajien vaatimuksiin.

Palvelutarjontamme pitää vastata kysyntään ja asiakkaiden sekä rahoittajien tarpeisiin.

Meneillään on monia muutoksia. Kuntoutumiskeskuksen muuttoasiat ovat aivan ovella. Kun johtaja **Tytti Kaisla** irtisanoutui tehtävästään perustettiin työryhmä: **Seppo Jurvanen** ja minä vastaamme yhdessä Kuntoutumiskeskuksen johtamisesta vuoden loppuun. Kuntoutumiskeskuksen muutto ja käytännön asioita hoitamaan voidaan hallituksen valtuutuksella palkata määräaikainen projektipäällikkö. Tämän päätöksen takana on ajatus, että ei ole mielekästä nyt heti valita uutta johtajaa Kuntoutumiskeskukselle. Muuton edetessä voidaan rauhassa miettiä, millainen tehtävänkuva lähijohtamiseen parhaiten sopii. Sen mukaan etsitään sopiva henkilö johtamaan Kuntoutumiskeskusta.

Meillä on paljon hyviä ja osaavia työntekijöitä sekä paljon tekemistä!

Hyvää kesää!

Risto Hoikkanen
johtaja

TUNTOSARVI 35. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Toimitus:** Päätoimittaja, tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. (09) 54953521, matkap. 040 7532026, tekstip. (09) 54953526, faksi (09) 54953517, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Anu Mikkola (puheenjohtaja), Carita Halme, Esko Jäntti, Kerstin Maksimainen, Ari Suutarla, Raili Karisaari (sihteeri), Tuija Wetterstrand (päätoimittaja). Hinta: Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselförbundet ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. (09) 5495 350, tekstip. (09) 5495 3526, faksi (09) 5495 3517, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Kopio Niini Finland Oy. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

Nuorten palstalla kevään ylioppilas Timo Närhi:

Asenne kantaa pitkälle

Kuva: Sisko Alapuro-Närhi

Teksti: Jaakko Evonen

Viitasaarelta kotoisin oleva 20-vuotias **Timo Närhi** on tämän kevään ylioppilas. Koulutaival alkoi Haapaniemessä, missä hän kävi ala-asteen 1- ja 2-luokat. Luokat 3 - 6 Timo kävi Niinilahdessa, joka sijaitsee noin 20 kilometriä Viitasaaresta etelään. Yläasteelle siirryttäessä osoite vaihtui Viitasaareen.

Kuulo-ongelmat alkoivat vaivata Timoa jo neljän vanhana. Koulun

penkille siirtymistä helpotti se, että Haapaniemessä ryhmäkoko oli varsin pieni, oppilaita oli reilut 15. Pieni luokkakoko yhdessä akustisesti kaiuttoman luokahuoneen kanssa takasi Timolle opiskelurauhan. Lisäksi opettaja ymmärsi hyvin kuulon tuomat rajoitteet. FM-laitteesta oli suurta apua, vaikka alussa tuntui, kuin kaulassa olisi roikkunut raskas halko. Kolmannella luokalla malli vaihtui kevyempään versioon.

Yläasteen viimeinen vuosi oli hankala, sillä jatkuva sairastelu vaikeutti Timon opiskelua. Siksi hän suuntasi 10-luokalle Jyväskylän näkövammaisten kouluun korottamaan 9. luokan arvosanoja. Kymppiluokan lisäksi Timo suoritti lukion kurseja Voionmaan lukiossa.

Kymppiluokan kautta lukioon

Tummaa pilviä ilmestyi taivaalle 10-luokan jälkeen kesäkuussa, kun Timo huomasi näkönsä ja kuulonsa heikentyneen. Onneksi hän sai tulkin nuorten pohjoismaiselle leirille Ylöjärvelle hyvin lyhyellä varoitusaajalla. Näin leirin kiemuroista selviäminen helpottui huomattavasti!

Lukioksi Timo valitsi Mikael-koulun Mikkelissä. Mikael-koululla opiskelu on lukion suorittamista edistävää opetusta. Opetus tapahtuu pienryhmissä Mikael-koululla. Oppilaat ovat Mikkelin Lyseon lukion yksityisoppilaita ja kirjoittavat ylioppilaaksi sieltä. Timo halusi kuitenkin käyttää hyväksi mahdollisuutta valita kurseja laajemmin sekä Mikkelin Lyseon että Mikkelin Yhteiskoulun lukioiden kurssitarjonnasta.

Opettajiinsa Timo on tyytyväinen, sillä Usheriin suhtauduttiin hyvin. Kemian tunneilla avustaja oli välttämättömyys, jo työturvallisuudenkin vuoksi. Ongelmana oli avustajan jatkuva vaihtuminen, jolloin avustamiseen ja opastamiseen liittyvät asiat oli kerrottava aina uudestaan. Timo saikin avustusta henkilökunnalta aina vuoteen 2008 saakka, jolloin hänelle myönnettiin henkilökohtainen avustaja. Se oli iso helpotus.

Tekniikka apuna ylioppilaskirjoituksissa ja pääsykokeissa

Lukio-opintojen loppuvaiheessa oli aika miettiä ylioppilaskirjoituksia ja niiden erityisjärjestelyjä. Timo sai vapautuksen ruotsin ja englannin kuunteluista. Hänelle myönnettiin käyttöön kannettava tietokone. Aikaa hänellä oli käytössään kaikkiaan 8 tuntia eli 2 tuntia normaalia enemmän. Hän ratkoi muiden ta-

paan kemian ja matematiikan tehtävät paperilla, mutta kysymykset olivat tietokoneen ruudulla. Apuvälineasioissa oli tukena Suomen Kuurosokeat ry:n IT-asiantuntija Rauno Jäntti. Timo sai suuren osan apuvälineistä lainaksi järjestöltä. Tietokone mahdollisti tehtävien tekemisen sähköisessä muodossa. Lukutelevisio helpotti puolestaan lukemista. Timo toteaa, että näistä oli suuri apu vastausten tarkistamisvaiheessa. Mukana olleesta avustajasta oli hyötyä muun muassa silloin, jos paperi sattui tippumaan lattialle. Näin ei kallisarvoista aikaa mennyt hukkaan. Timo teki ylioppilaskokeet erillisessä, rehtorin valvomassa tilassa. Valvoja vaihtui hetkeksi ruokatauon aikana.

Kevään pääsykokeissa Timo pyrki peräti viiteen eri paikkaan. Vaihtoehtoina olivat valtio-oppi ja biologia yliopistossa sekä tekniikka ammatikorkeakoulussa. Pääsykokeista ei olisi tullut mitään, ellei Kuntoutumiskeskuksesta olisi jälleen järjestynyt tekniikkaa avuksi. Rauno Jäntti toi henkilökohtaisesti paikalle ja asensi tarpeen mukaan lukutelevision, ulkoisen näytön, suurennusohjelman ja tarvittavan valaistuksen.

Timo miettii, että kaksoisaistivamma asettaa omat rajoituksensa ammatinvalintaan, mutta se ei silti saa estää unelmia. Merenkulku ei tosin ole enää Timon uravaihtoehtona.

Heikentyneen näön vuoksi tästä unelmasta on ollut pakko luopua.

Arjessa selviämisen keinoja

Timon mielestä Usherin oireyhtymän ei ole aiheuttanut hänelle suuria sosiaalisia esteitä. Koulussa viittomakielisten kanssa oli joskus vaikeata näön rajoittaessa keskustelun seuraamista. Timo onkin turvautunut paikoitellen taktiiviittomiin. Ongelmallisia olivat Timon mielestä myös välitunnit. Tulkeilla oli taukoja ja se vaikeutti muiden oppilaiden keskustelun seuraamista.

Kännykkä on osoittautunut hyväksi apukeinoksi, sillä sen muistista on helppo lukea tärkeät menot.

Selviytyminen riippuu paljon omasta asenteesta ja tahdosta, Timo sanoo. "Usherin oireyhtymä ei ole maailmanloppu, vaan sen kanssa pystyy elämään. Vammaa ei kannata salata, vaan on hyvä kertoa esimerkiksi liikkumisen vaikeuksista."

Timo kannattaa päivä kerrallaan elämistä ja tarttumista hetkeen. Hän on syvästi kiitollinen perheelleen ja ystävilleen, jotka ovat kannustaneet ja rohkaisseet vaikeinakin aikoina. Timo on esimerkki periksi antamattomuudesta, joka ei välitä kovastakaan vastatuulesta. ■

Lyyra äidille

Teksti: Tuija Wetterstrand

Kun kysyin kevään ylioppilaan Timo Närhen äidiltä **Sisko Alapuro-Närheltä** kuvaa pojasta ylioppilaslakissa Tuntosarvea varten, Sisko kertoi, että omat koululla otetut kuvat menivät täysin pieleen. "Taisi kuvaaja olla liian liikuttunut!"

Lapsen ylioppilaslakki on myös vanhempien saavutus. Aikaisemmin oli tapana, että lapsi osti ennen lakkiaisia äidilleen lyyran eli pienen kielisoittimen muotoisen korun muistoksi tuesta ja kannustuksesta. Siskon kannustus on käytännön pakosta ollut tavanomaista järeämpää. Timon kohdalla se on tarkoittanut monen asian viemistä oikeuteen saakka, kun kunta ei ole halunnut maksaa tarvittavia kuluja.

"Oikeuteen saakka olemme valittaneet Timon oikeudesta asunnon valaistukseen, opiskelupaikkaan, opiskelutulkkaukseen ja ulkomaantulkkaukseen", Sisko kertoo. Pisin taistelu käytiin Timon oikeudesta suorittaa lukio-opinnot haluamassaan koulussa eli Mikael-koulussa

Mikkelissä. Kunnan päätöksen mukaan paikallinen lukio olisi riittänyt. Akustiikan ja valaistuksen kannalta koulu oli kuitenkin toivoton ja opiskelutulkkia ei olisi ollut saatavilla lainkaan. "Lopullisen päätöksen asiassa teki Korkein hallinto-oikeus".

Korkeimman hallinto-oikeuden kautta käytiin hakemassa päätös myös oikeudesta ulkomaantulkkaukseen. "Yhdistys maksoi Timon tulkit Norjaan pohjoismaisten nuorisajohtajien kokoukseen 2006 ja pohjoismaiselle nuorten leirille Tanskaan 2007. Kaupunki maksoi kulut nyt yhdistykselle. Enää ei kuulemma tarvitse viedä näitä oikeuteen."

Sisko myöntää, että ilman asiantuntija-apua oikeuteen olisi ollut hatara mennä. Valittaminen ja päätöksen odottaminen on raskasta. Järjestön lakimies Seppo Puukko on ollut suuri apu. "Kaikki jutut olemme voittaneet, joten niistä valittaminen ei ole ollut turhaa. Uskon, että päätöksistä on hyötyä muillekin". Kysymys kuuluukin, että kuinka moni ottaa kielteisen päätöksen vastaan ja tyytyy siihen.

Tarkkana on kuitenkin oltava. Timo ilmoittautui matkalle Helen Keller maailmankonferenssiin ja WFDB:n yleiskokoukseen Ugandaan ensi lokakuussa. "Sitten kävi ilmi, että

mukaan ilmoitettu tulkki onkin kuu-ro. Ja Timo tarvitsee implanttinsa vuoksi tulkin, joka osaa selventää myös puhetta", Sisko hämmästelee, mutta luottaa siihen, että tulkki saadaan vielä vaihdettua ennen matkalle lähtöä.

Jatkuva taistelu ja ainainen perustelu itsestään selviltä tuntuvien perusoikeuksien puolesta on rasittavaa. Sisko kuitenkin haluaa pysyä sovitteluvalla linjalla. "Rikkominen ei rakenna mitään. Asiat täytyy pitää asioina, eikä päätöksiä voi henkilöidä. Timon asiaa ei vie yhtään eteenpäin, jos on kaikkien kanssa jatkuvasti napit vastakkain", Sisko mieltii. ■

Henkilökohtaisesta avusta subjektiivinen oikeus

Teksti: Ritva Rouvinen

Vammaispalvelulakia uudistettiin viime syksynä. Laki astuu voimaan 1.9.2009. Laissa korostuvat palvelutarpeen arviointi, viivytyksetön päätöksenteko ja mahdollisuus kodin ulkopuoliseen osallistumiseen. Palvelusuunnitelman painoarvoa on lisätty. Vammaisen henkilön oikeus henkilökohtaiseen apuun tulee subjektiiviseksi oikeudeksi sitä tarvitseville. Kunta ei voi evätä palvelua, jos laissa mainitut edellytykset sen saamiselle täyttyvät. Esimerkiksi ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista johtuva avun tarve ei anna subjektiivista oikeutta henkilökohtaiseen apuun. Henkilökohtainen apu on vain yksi palvelu kunnan palveluvalikoimassa.

Henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella. Päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa tarvittavassa avussa ei ole tuntirajoja, mutta harrastuksissa, yhteiskun-

nallisessa osallistumisessa tai sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä on subjektiivinen oikeus vähintään 10 tuntiin kuukaudessa 1.9.2009 alkaen ja 30 tuntiin kuukaudessa 1.1.2011 alkaen.

Henkilökohtaisen avun järjestämisessä on kolme erilaista tapaa.

1. Vaikeavammaisen henkilö toimii itse avustajan työnantajana.
2. Kunta antaa palvelusetelin avustajapalvelun hankkimista varten.
3. Kunta hankkii avustajapalvelun ostopalveluna, järjestää sen itse tai yhteistyössä toisen kunnan kanssa.

Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapoja voidaan yhdistää toisiinsa sekä muihin vammaispalvelulain ja muun sosiaalihuollon lainsäädännön mukaisiin palveluihin ja tukitoimiin. Henkilökohtaista apua järjestettäessä kunnan on otettava huomioon asiakkaan oma mielipide ja toivomukset.

Palvelusuunnitelma on tärkeä työkalu vaikeavammaisen henkilön tarvitsemia palveluja ja tukitoimia arvioitaessa. Se laaditaan ilman

aiheetonta viivytystä. Palvelusuunnitelmaan kirjataan riittävän yksityiskohtaisesti ja yksilöllisesti kaikki asiakkaan palvelutarpeeseen ja elämäntilanteeseen liittyvät seikat. Ne ovat pohjana, kun päätetään palveluiden sisältö, määrä ja kuinka ne järjestetään. Myös henkilökohtaisen avun tarve määritellään palvelusuunnitelmassa. Siihen kannattaa kirjata kaikki toivomukset ja tarpeet, joita liittyy henkilökohtaiseen apuun ja avun järjestämiseen. Suunnitelma ei ole sitova, mutta se ohjaa päätöksentekoa ja siitä poikkeaminen on aina perusteltava. Suunnitelmaan kannattaa myös kirjata, kuka vastaa sen päivittämisestä ja milloin.

Palvelusuunnitelma ei ole hakemus tai päätös, vaan toimintasuunnitel-

ma. Siksi varsinaiset hakemukset pitää tehdä erikseen. Entiset vammaispalvelupäätökset koskien myös henkilökohtaista avustajaa ovat voimassa, mutta vasta 1.9.2009 jälkeen tehtyihin hakemuksiin sovelletaan tätä uutta lakia. Nykyisin voimassaolevia hyvin toimivia päätöksiä voidaan tarkistaa ajan myötä tai palvelusuunnitelmien tekemisen yhteydessä.

Nyt kannattaa miettiä omaa selviytymistä kokonaisuudessaan ja tarvittaessa kirjata asioita muistiin yhdessä aluesihteerin kanssa. Vammaispalvelun sosiaalityöntekijän kanssa laaditaan sitten palvelusuunnitelma ja hänelle tehdään varsinainen hakemus 1.9.2009 jälkeen. ■

Avustaja apuna arjessa

Teksti: Tuula Hartikainen

Olen saanut käyttää henkilökohtaista avustajaa kymmenen vuotta. Kuulin palvelumuodosta eräältä ystävältäni ja päätin hakea avustajapäätöstä itselleni. Sain myönteisen päätöksen ja olen ollut todella tyytyväinen tähän palvelumuotoon. Olen toiminut avustajan työnantajana. Sain ohjausta avus-

tajan palkkalaskelman tekemiseen vammaispalvelun työntekijältä ja myös tiedot, mitä kaikkia papereita pitää täyttää työjakson päättymisen jälkeen. Ensin tuntui hankalalta muistaa kaikkia asioita. Muutaman palkkajakson jälkeen työnantajan velvollisuudet olivat jo mielessä ja paperien täyttäminen alkoi sujua nopeammin, kuin ”vanhalta tekijältä”.

Tuula Hartikainen ja Hanna-tytär kuvattuna vuonna 2006, kun Hanna oli 6-vuotias. Kuva on otettu bussissa retkellä, jonka kuurosokeiden kerho teki Nurmeksien Bombaan.

Alkuvuosina avustaja auttoi usein minua ulkoiluttamaan pientä tyttäni ja etsimään kotona erilaisia tavaroita. Liikkuva ja touhukas tyttäreni toi minulle monia yllätyksiä. Ikuisesti muistan, kun tyttäreni katsoi näköpiiristäni leikkipuistossa. Kylmä hiki nousi pintaan, kun lasta ei löytynyt eikä hän tullut kutsuista huolimatta luokseni, vaikka tiesin hänen olevan jossain lähellä. Tyttäreni ei osannut silloin vielä puhua ja hän keskittyi omiin puuhiinsa. Oloni teki entistä tukalammaksi lähellä oleva vilkasliikenteinen tie. Tämän tapauksen jälkeen hain ja

sain muutamaksi vuodeksi lisätunteja avustajan käyttöön. Vähäiset tunnit, 15 - 20 tuntia kuukaudessa, eivät riittäneet kaikkeen siihen, mihin tarvitsin avustajaa selviytyäkseen arjen askareista pienen lapsen kanssa.

Nykyään käytän avustajaa monien kotihommien hoidossa, laskujen maksamisessa automaattilla ja kaupassa käymisessä. Joissakin tilaisuuksissa avustaja on ollut oppaanani ja toiminut fm-laitteen kuljettajana. Heikentyneen näköntakia leipomusten paistaminen on tullut vaikeaksi. Teen taikinan valmiiksi, aloitan usein leipomisenkin ja avustaja sitten hoitaa paistamisen. Erilaisia vaatehuoltotehtäviä (nappien ompelut, rikkinäisten vaatteiden pienimuotoiset korjaukset) teetän myös avustajallani. Monenlaista hommaa on tehty avustajan kanssa vuosien varrella. Usein olen ajatellut, että yksi ja toinen homma olisi jäänyt tekemättä ilman avustajaa! Palvelumuodolla on ollut suuri merkitys oman ja tyttäreni elämän laadun ja mielekkyyden kannalta. Tähän asti avustajan saanti on hoitunut melko hyvin suhteiden avulla. Suhteita joudun lähitulevaisuudessa käyttämään useammin, sillä nykyinen avustajani etsii säännöllisempää ja paremmin palkattua työtä.

Vielä en tiedä, miten kotikaupungissani hoidetaan kasvava avus-

tajatarve syyskuusta lähtien. Nyt sosiaalitoimi odottaa ministeriön ja kuntaliiton ohjeistuksia.

Toivon, että mahdollisimman moni kuurosokea saa itselleen myönteisen avustajapäätöksen, sillä avustaja mahdollistaa monenlaisen tekemisen ja osallistumisen! Toivon, että myös viittomakielenohjaajat kiinnostuvat avustajan töistä, jotta viittomakielisetkin kuurosokeat voisivat käyttää tätä palvelumuotoa.

Harmi, että avustajan subjektiivisen oikeuden hyväksyminen eduskunnassa sattui tällaisen taantumman aikaan. Jos saatte kielteisen avustajapäätöksen, niin älkää lanistuko vaan valittakaa! Käyttäkää aluesihteeripalveluja hyväksenne jo hakemisvaiheessa! Pitäkää huoli myös palvelusuunnitelman päivittämisestä! ■

Kauniit äänet muistoissani

Teksti: Hilikka Nieminen

Muistoihini nousee vuosikymmenien takaa varhaiset kouluvuoteni. Tuntui, kuin jokainen koulupäivä olisi silloin ollut täynnä kirkkaita, kauniita säveliä.

Aamuisin koulun iloinen kellonkilonä kaikui kauaksi metsien taakse. Opettaja aloitti koulupäivät aamuhartaudella. Luokassa oli kaunis, kiiltäväpintainen urkuharmoni, jota opettaja taidokkaasti tahdissa polkimia polkien soitti. Opettajalla oli mielestäni maailman kaunein ääni. Kun se kaikui kirkkaana luokassa, oli aivan pakko yhtyä siihen. Samat aamulaulut kajahtivat lasten laulamina vuodesta toiseen. Minullakin oli silloin hyvä, heleä ääni, ja laulojin mielelläni.

Kun vähitellen kuuroduin, niin ymmärsin, miksi kaikki äänet jäivät niin kirkkaina soimaan mieleeni. Olin vaistomaisesti imenyt kouluvuosiltani kaiken kauniin äänen turvakseeni, että jaksaisin kestää elämäni hiljaisuudessa. ■

Vakituinen työpaikka oli lottovoitto

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

”Olin niin onnellinen, että pari viikkoa meni ihan sekavassa mielen-tilassa”, kuvailee **Päivi El Gharb** tuntemuksiaan sen jälkeen, kun hän sai tietää, että oli saanut vakituisen työpaikan ohjaajana Palvelukeskus Runolasta. Lähihoitajaksi valmistuneelle viittomakieliselle Päiville koulutusta vastaava työ viittomakielisessä ympäristössä tuntui lottovoitolta.

”Olen töissä Palvelutalon puolella. Tyypilliseen työpäivääni kuuluu asiakkaiden perushoitoa, kaikenlaisia avustamista ja arjen tukemista. Lisäksi tuen viittomakielisten asiakkaiden tiedonsaantia, käyn heidän kanssaan läpi lehtiä ja erilaisia tiedotteita”, Päivi kuvailee. Työ on kaksivuorotyötä, johon kuuluu sekä ilta- että aamuvuoroja.

Päivi El Gharb, 36, on kotoisin Kajaanista. Kajaanissa ovat syntyneet myös Päivin ja hänen miehensä Mohammedin kolme lasta, jotka ovat iältään nyt 16-, 14- ja 10-vuotta. Ouluun perhe muutti kymmenisen vuotta sitten parempien

työmahdollisuuksien ja viittomakielisen yhteisön vuoksi. ”Lapset ovat kaikki kuulevia, mutta kotikieli on viittomakieli”, Päivi kertoo.

Oulussa Päivi työllistyi ensin vanhaan ammattiinsa siivoojaksi. ”En viihtynyt ja halusin vaihtaa alaa. Suunnitelmat selkiytyivät, kun sain mieluisen paikan kuoron lapsen päiväkotiaavustajana.” Päivi pääsi oppisopimuksella töihin Merikartanon kouluun lastenohjaajaksi ja aloitti sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon opiskelut Oulun seudun ammatitopiston Kontinkankaan yksikössä.

Kolmen vuoden opiskelurupeama päättyi joulukuussa 2005, kun Päivi

valmistui lähihoitajaksi. Melko pian valmistumisensa jälkeen Päivi sai ensimmäisen sijaisuutensa Palvelukeskus Runolasta. Kaksi vuotta kului pätäkötöissä, kunnes marraskuussa 2008 vihdoin tärppäsi ja Päivi sai vakituisen työpaikan.

Ohjaajan työnsä lisäksi Päivi El Gharb opettaa Palvelukeskus Runolan työntekijöille viittomakieltä. ”Minulla on tällä hetkellä kaksi ryhmää oppilaita. Toinen ryhmä tähtää A-tason tenttiin, toinen opiskelee ihan alkeita”. Opetusmateriaalia Päivi on saanut Kuurojen Liitolta, mutta osan hän suunnittelee itse. Aivan kylmiltään Päivi ei opetustöi-

hin ryhtynyt, vaikka alussa vähän jännittikin. ”Jo aikoinaan Kajaanissa asuessani opetin kansalaisopistossa viittomakieltä. Kiinnostuin viittomakielen opetuksesta, kun kävin Mikael-koulua Mikkelissä. Kuurojen Liitossa olen osallistunut erilaisiin ryhmiin ja keskustellut, miten viittomakieltä voi oppia ja opiskella”, Päivi kertoo.

Päivi El Gharbin viehättävä ja huoliteltu olemus viestittää, että elämä tuntuu olevan mallillaan: on vakituinen työpaikka, onnellinen perhe ja tukijoukot ympärillä. ”Joo, kyllä minä olen onnellinen”, Päivi naurahtaa tyytyväisenä. ■

Työ, perhe ja harrastukset Oulussa

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Tapaan **Leila Rytimaan** Palvelukeskus Runolassa, minne hän on saapunut vapaapäivänään vartta vasten Tuntosarven haastattelua varten. Leila on Päivi El Gharbin ohella toinen kuurosokea työntekijä Runolassa. Päivin tavoin myös Leila on viittomakielinen Usher.

Ennen Runolaan tuloaan Leila opiskeli Pieksämäellä talouskoulussa. Töitä Runolassa on riittänyt vuodes-

ta 1981, alussa sijaisuuksia tehden, nyt vakituksessa työsuhteessa. Työhön kuuluu Palvelutalon asukkaiden vapaa-ajan ja virkistystoiminnan suunnittelua ja ohjausta varsinaisen ohjaajan apuna. ”On askartelua, ulkoilua, viittomakielinen piiri, jumppapiiri, leivontapiiri”, Leila luettelee. ”Todella suosittu on Bingo-kerho. Se on myös hyvää aivojumppaa asukkaille.”

Leilalla ja hänen miehellään **Ahti Rytimaalla** on kaksi jo aikuista tyttäret. ”Olemme kuuro perhe.” Kun tyttäret olivat pieniä, Leila teki kaksi-vuorotyötä ja työskenteli joskus myös viikonloppuisin. ”Se oli rankkaa”, Leila sanoo. Nyt Leila kertoo tekevänsä töitä osa-aikaisesti. ”Kaksi viikkoa kuusi tuntia päivässä ja sitten viikko vapaata. Se on osoittautunut hyväksi ja toimivaksi järjestelyksi.”

Leila Rytimaa on syntyisin Kolarista. Vanhemmat ja perheen kuudesta lapsesta neljä ovat kuulevia ja näkeviä. Kotona keksittiin joitain omia viittomia, joiden avulla Leila ja kolme vuotta nuorempi sisko pystyivät ymmärtämään, mitä heille sanottiin. Leilan tulo Ouluun Kuurojen kouluun on tyypillinen tarina 60-luvulla ja sitä ennen syntyneille. ”Kun isä toi minut koululle, en ymmärtänyt ollenkaan, että miksi hän lähti pois ja minun piti jäädä. Kukaan ei ollut osannut selittää minulle, että jään asumaan koululle ja pääsen käymään kotona vain jouluisin ja kesälomilla.” Muiden

kuurojen lasten vertaisseura tuntui Leilasta kuitenkin hyvältä. Kovinkaan moni lapsista ei kouluun tullessaan osannut viittomakieltä. Sitä piti opetella salaa. ”Koulussa ei opettajien nähdessä saanut viittoja ennen kuin vasta joskus 1970-luvulta alkaen. Monta vuotta kävin koulua niin, että opettaja puhui paljon ja yritti kirjoittamalla selittää asioita.”

Kouluajoista lähtien Leila Rytimaa on ollut jäsenenä Oulun kuurojen yhdistyksessä, viimeiset kolme vuotta sen puheenjohtajana. Kuurosokeiden yhdistystoimintaan Leila tuli mukaan kymmenisen vuotta sitten. ”Seitsemän vuotta olen käynyt kuurosokeiden kerhossa. Kolme vuotta toimin kerhon vetäjänä, mutta tämän vuoden alusta vetäjäksi vaihtui Päivi El Gharb ja minusta tuli taloudenhoitaja.” Työn ja yhdistystoiminnan lisäksi Leilan aika kuluu kotitöiden ja kevyen liikunnan parissa.

Kun kysyn Leilalta viittomakielisenä palautetta Tuntosarven viittomakielisestä käännokestä, saan ilahduttavan vastauksen. ”Jos en täysin ymmärrä, mitä suomen kielellä sanottu asia tarkoittaa, voin tarkistaa asian DVD:ltä viittomakielellä.”

Tuntosarvi onkin todennäköisesti Suomen ainoa lehti, joka käännetään kanteesta kanteen viittomakielelle. Näin viittomakieliset voivat saada saman omalla kommunikaatiotavallaan. ■

Runolassa asuu ja työskentelee myös kuurosokeita

Palvelukeskus Runolan vastaava ohjaaja Ritva Keränen.

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Palvelukeskus Runola on Kuurojen Palvelusäätiön alueellinen toimintayksikkö Oulussa. Etupäässä kuuroille ja kuurosokeille tarkoitettua palveluasumista Runola tarjoaa kolmella tapaa: palvelutalossa, tuettuna asumisena tukiasunnoissa sekä Ratamotien ryhmäkodissa. Asumisen palveluja annetaan myös asiakkaan omaan kotiin.

Asukkailla on mahdollisuus osallistua ohjattuun vapaa-ajantoiintaan. Monille mielekkyyttä elämään tuo työtoimintaan osallistuminen. Vierailin Runolassa kevätkokous-

ta edeltävänä päivänä ja tapasin siellä vastaavan ohjaajan **Ritva Keräsen**. Hän kertoi, että töissä ja työtoiminnassa on yhteensä neljä kuurosokeaa. Erityisesti työskentely Ratamotien puutarhalla on suosittua. Muuhun työtoimintaan on mahdollisuus esimerkiksi pesulas- ja keittiössä. Muutaman vuoden ajan keittiössä oli ulkopuolinen yrittäjä, mutta takaisin omaan keittiöön siirryttiin tämän vuoden alusta.

Puutarha oli huhtikuun lopussa vielä talviteloilla, mutta se avautui toukokuussa. Kesäkaudeksi avataan myös myymälä, mistä voi ostaa puutarhassa kasvatettuja laadukkaita kukkia. Kesäaikoina puutarhurin kanssa työskentelee viittomakielentaitoinen työnhajaaja. Talvella työtoimintalaisille riittää erilaisia huolto-, siivous- ja valmistelu-tehtäviä. Joulun aikaan myynnissä on joulukukkia. ■

Matkapuhelin taipuu moneksi

Teksti: Virpi Jylhä

Kesäloma on tulossa ja reissulaukun pakkaaminen jo mielessä. Riippukeinu odottaa löhöilijäänsä, joten mukaan tarvitaan kirjoja, lehtiä, musiikinkuunteluvehkeet ja musiikkia. Lenkillekin pitää välillä piipahtaa, joten kartta ja kompassi olisivat hyödylliset. Entäpä kalenteri, muistiinpanovälineet ja jokin tapa vaihtaa kuulumisia kavereiden kanssa? Ja kamera tietenkin tarvitaan lomamuistoja tallentamaan.

Tuosta kaikesta tulisi melkoisen suuri repullinen vehkeitä ja painava taakka kannettavaksi. Mutta onneksi on matkapuhelin, jossa on ruudunlukuohjelma ja muutama muu pikku apulainen asennettuna. En tarvitse isoa reppua, kun voin sujauttaa käsilaukun sivutaskuun pelkästään pienen ja näppärän matkapuhelimen.

Verraton apuväline

Talks ja Mobile Speak ovat yleisimmät matkapuhelimiin asennettavat apuvälineohjelmat. Ne toimivat pu-

helimissa, joissa on Symbian käyttöjärjestelmä. Yleensä puhelinta käytetään puhesyntetisaattorin avulla, mutta ohjelmilla on myös mahdollista suurentaa näytön tekstit. Lisäksi markkinoilla on matkapuhelimeen liitettäviä pieniä pistenäyttöjä, jotka voidaan asentaa toimimaan yhdessä Talks tai Mobile Speakin kanssa.

Puhuva kännykkä on verraton apuväline. Puheen avulla voi selata puhelimen valikoita ja käyttää puhelimen eri toimintoja kuten esimerkiksi kalenteria, osoitekirjaa, muistiota tai vaikkapa säädellä kameran asetuksia. Ruudunlukijan puhetta voi säädellä omalle korvalle sopivaksi. Asetuksia löytyy äänen korkeudelle, sanojen välisille tauoille ja tietenkin puhenopeudelle.

Oma puhelimeni on Nokian N95 ja siihen on asennettu apuvälineeksi Talks&Zooms. Käytettävissäni on siis puheen lisäksi ruudunsuurenusohjelma värinkääntöominaisuuksineen. Näistä ominaisuuksista on heikkonäköiselle kovasti hyötyä.

Kirjat ja lehdet

Tietokoneen ja Luetus-ohjelman avulla aikakauslehtien, sanomalehtien ja elektronisten kirjojen lukeminen on tuttua puuhaa aika monelle.

Nyt lukemisesta voi nauttia ilman tietokonetta mökillä tai vaikkapa torikahvilan pöydän ääressä, jos vain käytävissä on Symbian käyttöjärjestelmällä varustettu Nokian matkapuhelin. NKL:n Tiedonhallintapalvelut julkisti marraskuussa 2008 matkapuhelimiin asennettavan elektronisten julkaisujen lukuohjelman, Symbian Luetuksen. Matkapuhelimiin asennettava Luetus on ilmainen kaikille THP:n asiakkaille. Mikäli haluaa hyödyntää ohjelman kaikki ominaisuudet, kannattaa puhesyntetisaattorina käyttää Mikropuhetta. Mikropuheen lisenssi maksaa Aviriksessä 50 euroa.

Symbian Luetuksen käyttäminen edellyttää, että matkapuhelimessa on mobiililaajakaista. Nykyään sellaisen saa hyvin edullisesti, jo alle 10 eurolla kuukaudessa, ja sillä saa käyttää Internetiä niin paljon kuin ehtii. Samalla on mahdollista käyttää Internetiä ruudunlukuohjelman tukemalla selaimella sekä lukea ja kirjoittaa sähköposteja.

Talksin ja Mobile Speakin uusimpien versioiden käyttäjillä on mahdollisuus asentaa matkapuhelimeensa

ilmainen Daisy-lukuohjelma, jonka avulla voi lukea Daisy-muotoisia kirjoja matkapuhelimella. Kirjat täytyy ensin tallentaa tietokoneelle ja siirtää siitä tiedostona matkapuhelimeen.

Soitin ja radio

Ruudunlukuohjelman saaminen matkapuhelimeen avasi aivan uudet ulottuvuudet musiikin kuunteluun. Nykyisissä matkapuhelinmalleissa on lähes kaikissa mp3-soitin, jonka valikoita ruudunlukuohjelma lukee yhtä hyvin kuin muitakin puhelimen valikoita. Yhtälailla radio löytyy lähes jokaisesta matkapuhelimesta.

Puhelimeen on saatavissa ilmaisia ruudunlukuohjelmien tukemia niin sanottuja Podcast-ohjelmia, joiden avulla radio-ohjelmien lataaminen on mahdollista jonkin aikaa ohjelman esittämisen jälkeen mobiililaajakaistan kautta. Lataamisen jälkeen radio-ohjelman voi kuunnella sitten kuin itselle sopii ja säilyttää puhelimen muistissa niin pitkään kuin tarvitsee.

Viittova puhelin

Viittomakielisille matkapuhelin mahdollistaa vaivattoman yhteydenpitovälineen tekstiviestien muodossa. Parhaillaan testataan etätulkkauspalvelua. Tulevaisuudessa asiakas voi ottaa yhteyttä tulkkiin myös matkapuhelimella 3G-verkossa ja saa-

da etätulkausta erilaisissa, yleensä lyhyissä asiakastilanteissa.

Kartat ja kompassi

Matkapuhelimeen asennettava Wayfinder Access -ohjelma mahdollistaa paikantamisen ja reittiohjauksen matkapuhelimen avulla. Ohjelman avulla ei uskalla ehkä lähteä uppo-oudoille seuduille seikkailemaan, mutta se on hyvä apu-ohjelma reitillä pysymiseen. Ainoa haittapuoli on ohjelman korkea hinta. Ohjelmaa myy Aviris.

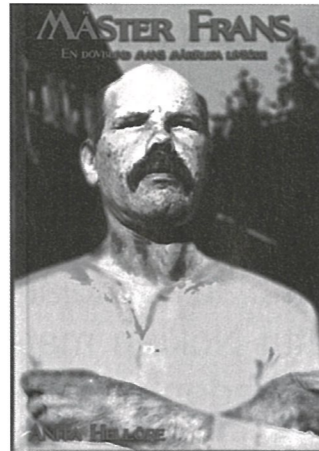
Muitakin puhelimeen asennettavia paikannusohjelmia löytyy ja lisätietoa niistä saa esimerkiksi Internet-sivustoilta.

Induktiosilmukka avuksi

T-asennolla varustettujen kuulolaitteiden käyttäjät saavat täyden hyödyn matkapuhelimensa ominaisuuksista selkeää ääntä tuottavan induktiosilmukan avulla. Nokiolla on tällä hetkellä myynnissä yksi langaton induktiosilmukkamalli, LPS-5. ■

Huom! Kuntien sosiaalitoimet tai terveydenhuolto voivat myöntää matkapuhelimeen liitettäviä apuvälineitä. Jokainen päätös tehdään yksilöllisesti harkinnan jälkeen. Voit kysyä lisää omalta aluesihteeriltäsi.

Uusia kirjoja

Anita Hellöre on julkaissut omakustanteena **Frans Leijonista** kertovan elämänkerran *Master Frans. En dövblind mans märkliga livsöde*. Anita Hellöre on

kotoisin kuurosta perheestä ruotsinkieliseltä Pohjanmaalta ja asuu nykyisin Ruotsissa. Frans Leijon palveli renkinä Hellören perheessä. Kirjaa on yksi kappale keskustoimistolla. Sen mahdollisesta suomentamisesta ei ole vielä tehty suunnitelmia.

Teos-kustantamo julkaisi toukokuussa kirjan *Sokea etsivä*. Sen on kirjoittanut näkövammaisen helsinkiläinen **Olli Lehtinen** (s. 1966). Hänen pakinoitaan ja kolumniaan julkaistaan näkövammaisten lehdissä. *Sokea etsivä* on Lehtisen esikoisromaani. Kirjaa voi tiedustella Daisy-äänitteenä Celia-kirjastosta. ■

Uuden Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen henkilökuntaa ensimmäisessä yhteisessä henkilöstöseminaarissa. Kuva on otettu Dronninglundin linnan edessä.

NUD lakkasi olemasta - toiminta jatkuu

Teksti: Tuija Wetterstrand

NUD lakkasi olemasta Pohjoismaisen ministerineuvoston alainen itsenäinen laitos tämän vuoden alusta. NUD:ia ja tuttua kirjainyhdistelmää ei virallisesti ole enää olemassa. Kuurosokeiden henkilöstön koulutus on nyt osa Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen, NVC:n tehtävistä. Koulutus järjestetään samassa paikassa kuin ennenkin, Dronninglundin linnassa. Järjestäjän nimi on nyt virallisesti **Pohjoismainen hyvinvointikeskus - Kuurosokeiden henkilöstön koulutus** (epävirallisesti on käytetty lyhyempää muotoa NVC Tanska). NUD:in vanha henkilökunta jatkaa tehtävissään, mutta henkilökunnan sähköpostiosoitteet ovat nyt muotoa etunimi.sukunimi@nvcmail.org

Myös NUD:in vanhat kotisivut ovat poistumassa. Olennaiset tiedot on jo siirretty pohjoismaisilla kielillä vanhoilta sivuilta osoitteeseen www.nordiskvelfaerdscenter.dk. Kuurosokeiden henkilöstön koulutus -linkki on nimeltään Døvblindepersonale. Suomenkielisiä sivuja käännetään parhaillaan ja niiden pitäisi olla valmiit kesän aikana. Jos uusi osoite alkuun vielä unohtuu, niin vanhoilta sivuilta ohjataan uusille vielä pitkään.

Pohjoismainen hyvinvointikeskus - Kuurosokeiden henkilöstön koulutus. Johtaja: **Marianne Disch**. Muu henkilökunta: **Flemming Ask Larsen, Lasse Winther Wehner, Magnus Gudnason, Matti Viherlaiho, Helle Bang, Charlotte Larsen ja Bente Ramsing Özgür**.
etunimi.sukunimi@nvcmail.org ■

Viestintäkouluttaja vaihtui

Olen **Jenni Leppänen**, 28-vuotias viittomakielen tulkki ja Suomen Kuurosokeat ry:n uusi työntekijä. Toimin seuraavat noin 3 vuotta **Merja Kovanen** sijaisena viestintäkouluttajana. Toimipaikkani on Kuurosokeiden Toimintakeskus Tampereella. Perheeseeni kuuluu aviomieheni **Tommi**, kissa ja kaksi koira. Olen kotoisin Viitasaarelta, pohjoisesta Keski-Suomesta. Opiskelin Turussa ensin muutaman vuoden ajan kieliä yliopistossa ja sitten viittomakielen tulkiksi ja viittomien opettajaksi Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Opintoissani painotin tulkkausta kuurosokeille. Myös tulkkina toimiessani pidin eniten kuurosokeiden kanssa työskentelystä. Siksi innostuinkin kovasti tästä uudesta haasteesta.

Minulla ei ole suvussa ketään viittomakielistä, kiinnostuin viittomakielestä, koska olen aina pitänyt kaikista kielistä. Viittomakieltä on vaikea opetella yksinään kirjoista lukemalla, joten sitä piti mennä kouluun opettelemaan. Olen aina halunnut tehdä työkseni jotain kieleen liittyvää. Muuten olen avoin sille, mihin elämä kuljettaa. Nyt se kuljetti minut kolmeksi vuodek-

si tänne. Olen innoissani uudesta haasteesta, yritän tehdä työni täällä mahdollisimman hyvin ja olla oikein hyvä vara-Merja, mutta toki omalla persoonallani. Tervetuloa tutustumaan, millainen iloinen ja kiltti tyyppi tämä uusi työntekijä on.

Viittomamerkkini tehdään laittamalla avoin käsi leuan viereen kämmen eteenpäin ikään kuin olisi työntämässä kuulaa. Siitä käsi kiepauteaan alas niin, että loppuasennossa käsi on vyötäröllä sormet ylöspäin

supussa kämmenselkä alaspäin. Viittomamerkkini kuvaa hiuksiani, jotka ulottuvat pitkälle takamuksen alle asti ja ovat yleensä letillä.

Olen iloinen saadessani olla täällä töissä. Lisää tietoa minusta saa kysymällä, eli jutellaan lisää, kun tavataan!

Info: Mitä viestintäkouluttaja tekee?

Viestintäkouluttaja toimii kommunikaatioasioiden kouluttajana ja ohjaajana Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa. Hänen työhönsä kuuluvat mm. IT-koulutukseen osallistuminen, IT-viittomiston kerääminen ja opettaminen sekä kuntoutuspuolen kommunikaatiokartoitukset ja viitotun kommunikaation ohjaus eri muodoissaan. Viestintäkouluttaja on Tieto- ja viestintäteknologian tukipalvelujen työntekijä ja hänen lähiesimiehensä on kuntoutuksen sosiaalityöntekijä **Kaija Pekkanen**. IT-toiminnasta kokonaisuutena vastaa IT-päällikkö **Marko Vainioma**.

Toimessa tähän saakka ollut Merja Kovanen on siirtynyt projektivastavaksi Pirkanmaan alueella toteutettavaan Toto- eli Toisenlainen toimintaympäristö projektiin. Projektista on tulossa enemmän tietoa seuraaviin Tuntosarviin. ■

Viisi kysymystä

Koonnut: Aatos Ahonen

1. Missä kaupungissa voit mennä lisäksi kirkkoon?
2. Minkä pohjoismaan kansallispäivä on 17.6.?
3. Mikä uimahalli on Suomen vanhin?
4. Minkä maalaisena keksintönä juustohöylää pidetään?
5. Jos elintarvikeväriin tunnus on E100, niin mikä väri on kyseessä?

Vastaukset:

1. Pietarissa
2. Islannin
3. Yrjönkadun uimahalli Helsingissä
4. Norjalaisena
5. Keltainen ■

Stina kommunikaatiopalveluista

Teksti ja kuva: Raili Karisaari

Kommunikaatiopäällikkö **Riitta Lahtinen** jäi huhtikuussa toimivapaalle. Hänen sijaisenaan Kommunikaatiopalveluissa toimii seuraavien kahden vuoden ajan **Stina Ojala**. Hän aloitti työt 4. toukokuuta.

Stina Ojala on kotoisin Turun läheltä, Nousiaisista. Uuden työn takia hän asuu viikot Espoossa, josta on nopea bussiyhteys Itäkeskuksessa sijaitsevaan lirkseen.

Stina on koulutukseltaan filosofian lisensiaatti, tutkimusalana on foneetikka eli puheentutkimus. Tutkimusala nimensä mukaisesti tutkii sitä, miten ihmiset puhuvat ja mitkä asiat puhumiseen vaikuttavat. Se on myös osa kielitiedettä. Parhaillaan Stina tekee väitöskirjaa informaatioteknologian alalta. Väitöskirjan työotsikkona on: ”Kohti integroituvaa tietoyhteiskuntaa” eli perustutkimus siitä, miten välittää puhuttuja viestejä viittomakielisille tai viittomien avulla.

Stina on myös viittomakielentaitoinen kirjoitustulkki. Jotkut Turun

Stina on noin 170 pitkä ja normaali-vartaloinen. Hänellä on lyhyet vaaleanruskeat hiukset, siniharmaat silmät ja hän käyttää silmälaseja.

alueen kuurosokeat ovatkin tutustuneet Stinaan tulkkaustehtävien kautta. Osa taas tuntee hänet Turun alueen aktiivisena kerhonetäjä.

Stina kertoo tutustuneensa laajemmin kuurosokeisiin nykyisen Porin aluesihteerin **Laila Haanpään** kautta. ”Laila esitteli minut Turun silloiselle aluesihteerille **Heikki Paatelaiselle**. Heikin ehdotuksesta ryhdyin pyörittämään Turun kuurosokeiden kerhoa vuonna 1998 vapaaehtoistyönä. Minua kiinnosti kuurosokeiden monipuolinen kom-

munikaatio, erilaisten kommunikointimuotojen kirjo.”

Turun kerhon toiminta on muuttunut paljon noilta ajoilta. Aluksi siellä oli paljon puheella kommunikoivia henkilöitä, ja vain muutamia viittomakielisiä. Aikataulujen yhteensovittamisessa oli kuitenkin hankaluuksia, ja kerho päätettiin jakaa. Puheella kommunikoivat ja viittovat toimivat jonkin aikaa erikseen. Nyt kerhot on yhdistetty ja vetäjänä toimii **Seija Holmila**.

Tähän työhön Stina kertoi hake-neensa Riitta Lahtisen ehdotuksesta. ”Riitan työ vaikutti erittäin mielenkiintoiselta ja monimuotoiselta kielentutkimuksen kannalta. Minua kiinnosti erityisesti se, miten henkilö käyttää useita erilaisia kommunikaatiokeinoja.”

”Näiltä kahdelta vuodelta toivon, että voin antaa kuurosokeille jotakin omasta tutkimusalastani ja kokemuksistani. Toisaalta pyrin täyttämään tehtäväni niin, että Riitan on helppo tulla takaisin jatkamaan työtään kahden vuoden jälkeen.”

Stina vapaa-ajalla

Stina sanoo olevansa intohimoinen lukija. ”Luen kaikkea mitä käteen sattuu. Tällä hetkellä ajankohtaisia ovat tieteifantasiat, kuten esim. Harry Potter -kirjat”, hän sanoo.

Toinen Stinan intohimo on musiikki, varsinkin klassinen. Hän kertoo, että on soittanut nuorempana mm. viulua, pianoa, puupuhaltimia ym. ”Viimeisin ihana musiikkielämys oli Harry Potter –konsertti muutama viikko sitten. Siellä sain nauttia kahdesta mieliaiheestä samanaikaisesti: tieteifantasiakirjasta ja klassisesta musiikista”, hän kertoo.

Muutkin hänen harrastuksensa viittaavat kirjoihin. Stina sanoo olevansa hamsteri eli hän tykkää keräillä tavaroita. Keräilykohteista hän luettelee mm. kirjat, kirjanmerkit, exhibrikset eli kirjanomistajamerkit, eri maiden vanhat rahat, Arabian kahvikupit jne.

”Kerään myös makuelämyksiä, eli olen innokas ruoanlaittaja. Eniten minua viehättää yksinkertainen maalaisruoka ja leivonnaiset”, Stina sanoo.

Stina Ojalan toimipiste on lirkksen 5. kerroksessa eli Riitan entisessä työhuoneessa. Puhelinnumero on Riitan entinen eli 0400-624 307. S-posti: stina.ojala@kuurosokeat.fi. ■